

M O D S T A N D S A R B E J D E T

=====

Efter min ansættelse ved statsfængslet i Nyborg, den 2/2 1944, kom jeg hurtigt ind i modstandsarbejdet i byen.

Hvordan det startede husker jeg ikke helt; men jeg mener, at jeg blev kontaktet af Mogens Nielsen (senere byleder i Nyborg).

I begyndelsen deltog jeg i instruktionsmøder, hvor danskere - der havde været på kursus i England - underviste os i brugen af de forskellige våben og sprængstoffer. Disse møder fandt sted forskellige steder i byen bl.a. hos Hermansen på mejeriet i Nyborg.

Jeg hjalp også til med flytning af våben til forskellige depoter i byen og oplandet.

Den helt store oplevelse, - jeg tror ikke, at vi tænkte så meget på risikoen - fik jeg, da jeg første gang deltog i våbenmodtagelse fra luften, som vist også var den første der fandt sted i Nyborg området.

En bestemt våbenmodtagelse forløb for mit vedkommende således:

(Jeg boede på dette tidspunkt på en gård i nærheden af Frørup, sammen med "flyveren" og Ejner.

På gården - som lå ret afsides - havde vi 2 personbiler, 1 motorcykel og en sending våben 4 - 5 tons.

Jeg beundrede de mennesker, der turde huse os under disse vilkår.

Vi havde da selv muligheden for at flygte, hvis tyskerne skulle være ude efter os, - det havde vore værter ikke.)

Da vi havde modtaget den ventede hilsen (meddelelse) fra England, gik vi igang med at alarmere de mennesker som skulle hjælpe os.

Meddelelsen kom som en hilsen fra f.eks. Harald og H. et gik så igen, når vi skulle kontakte flyveren ved modtagelsen.

Poul - mekaniker fra Nyborg - der boede på nabogården, kom over til mig, og vi fulgtes ad på cykel ned til herregården Tårup, nogle få kilometer fra det sted hvor vi boede.

Her smuglede vi en af civilforsvarets $1\frac{1}{2}$ tons lastbiler ud af laden og fik den startet neden for gården, ved hjælp af en medbragt akkumulator. Da det var i orden forlod jeg Poul, som selv fortsatte til modtagelsespladsen. Jeg skulle sammen med Hermansen "organisere" en anden lastvogn.

Vi cyklede ned til vognmanden i Vormark for at "låne" hans lastbil.

Efter at vi udefra havde undersøgt forholdene gik vi ind til vognmanden, i køkkenet mødte vi hans kone, som var ved at stryge vasketøj. Jeg bad hende om at komme til at tale med vognmanden; men det var noget ubejlægt, han lå nemlig i sengen med høj feber, og hans kone spurgte derfor, om det ikke var noget hun kunne klare; men jeg insisterede på at tale med vognmanden personlig, og vi blev så vist ind i soveværelset. Jeg bad ham på en pæn måde om at låne hans lastvogn. Han havde nok ikke helt fattet spørgsmålet, og da jeg troede han var afvisende, udtrykte jeg helt klart, hvad det drejede sig om. Hermansen - som stod bagved mig - blev formentlig betænkelig ved, hvad det kunne udvikle sig til, og rykkede mig i ærmet, for at jeg skulle dæmpe mig lidt.

Det viste sig, at vognmanden var forstående nok - vi anede jo ikke på forhånd noget om, hvor hans sympati lå - han fortalte os, hvordan lastbilen (en 4 tons generatorbil) skulle startes; men gjorde samtidig opmærksom på, at den først skulle tømmes inden vi kunne bruge den, da den om eftermiddagen var blevet lasset med øl og sodavand, som den følgende dag skulle køres ud til forhandlerne. Da vi kom ned i garagen, var vores chauffør - til daglig chauffør på trælasten i Nyborg - mødt op og klar til at hjælpe os med aflæsningen. Lidt senere kom vognmanden selv ned til os, han var - trods høj feber - stået op af sengen for at hjælpe os med aflæsningen og med at starte bilen.

Da vi var færdige, kørte chaufføren med lastbilen op og gjorde holdt i nærheden af modtagelsespladsen. Af sikkerhedsmæssige grunde kørte Hermansen og jeg en anden vej til modtagelsespladsen, som denne gang var ved herregården Glorup, ca. midtvejs mellem Nyborg og Svendborg. Efter en forud aftalt plan tog vi plads under nogle træer ved et vandhul i udkanten af området, og satte os til at vente på flyveren fra England.

Da vi havde siddet lidt, hørte vi til vores forskrækkelse en 3-4 skud blive affyret fra en maskinpistol, og umiddelbart efter hørte vi Ejner skælde en eller anden ud for en hel masse, som ikke kan refereres. Vi kunne forestille os, at Ejner under afleveringen af denne svada havde revet maskinpistolen ud af hænderne på den uheldige, med det resultat, at der røg endnu nogle skud, hvorefter der heldigvis igen blev stille. Den slags episoder kunne øge spændingen.

Vi måtte vente længe den aften, - vel nok på grund af vejret. Det regnede og blæsten var taget til.

Endelig hørte vi flyveren nærme sig - signallamperne (afskærmede stavlygter) blev tændt og bogstavet H blev signaleret op til flyveren; men på grund af de lavthængende skyer kunne han ikke se vore signaler, og vi hørte, at han fjernede sig igen. Han måtte ind over Nyborg - Storebælt for at orientere sig, og vi både så og hørte, at han blev beskudt af de tyske luftværnskanoner på Knudshoved; men et øjeblik efter var han igen lige over os. Denne gang var han heldig, der var et hul i skylaget, så han kunne opfange vore signaler; men på grund af det dårlige vejr og på grund af beskydningen droppede han lasten i alt for stor højde, og det bevirkede at de fleste containere - 24 ialt - landede nedenfor bakken på kanten af en mose.

En af containerne kunne vi ikke finde (den blev fundet næste dag af et par af vore folk); men resten blev slæbt op af bakken og lasset på de 2 lastbiler.

Uroen var ved at brede sig, operationen havde taget alt for lang tid og alle vidste jo, at tyskerne havde en pejlestation i Gudme, 5-6 km. fra modtagelsespladsen.

Efter at alt var lasset blev det meste af mandskabet sendt hjem, og kun med 4-5 mand på hver lastbil kørte vi over til Brænderupskoven, hvor containerne blev tømt og derefter sænket ned i et vandhul og faldskærmene blev gemt inde i grantykningen, - vi vidste at der ikke kom uvedkommende i det pågældende skovdistrikt.

(Efter den 5.maj blev faldskærmene delt mellem det mandskab der havde deltaget i våbenmodtagelsen. Vi fik i forhold til de modtagelser vi havde deltaget i, nogle fik en hel skærm, andre fik en halv eller en kvart og andre igen fik kun 2-3 felter.

Der blev syet mange nyttige ting af disse skærme efter krigen, vores lille pige fik en kjole og en kyse og hendes puder og tapper til barnevognen blev betrukket med stoffet, Ellen fik en bluse og jeg selv en skjorte, og der blev desuden til småting til familien.

Foruden våben og sprængstoffer var der også med denne sending nogle korte læderstøvler, jeg har et par endnu (1981).

En overgang modtog man også cigaretter og chokolade; men det ophørte, da risikoen for opdagelse var for stor. Duften af engelske cigaretter var for afslørende.

De våben vi modtog var ikke alle af nyeste fabrikat. Der var helt nye lette amerikanske geværer; men der var også gamle tunge engelske geværer, som formentlig havde været benyttet i boerkrigen).

Alt godset blev nu læsset på den ene lastbil og vi var så kun 4 mand tilbage til at klare resten af arbejdet. (Det var således kun os der vidste hvor sendingen blev anbragt). Denne sending blev anbragt på loftet i et tomt skovløberhus, nogle få kilometer længere inde i skoven.

Efter sådan en nat trængte vi til at komme i seng; men det kneb noget med at falde i søvn, oplevelserne havde været for store.

(Det var en helt fantastisk oplevelse at se en flyver åbne sig og kaste 24 containere og se disse dale ned mod jorden båret af hver sin faldskærm.

Der var sommerfugle i maven,----man følte en hel masse, som jeg ikke kan beskrive.)

Jeg deltog i 5 af den slags operationer; men der var ikke gevinst hver gang, 2 gange kiksede det hele, - der kom ingen flyver. Jeg har aldrig hørt om grunden til disse kiks.

En aften - det var inden min undvigelse fra statsfængslet - fik jeg til opgave sammen med Svend Holm at besætte telefoncentralen i Ferritslev (på Fyn). Tyskerne havde nogle sympatisører på egnen, og da vi ikke havde brug for tyskerne deltagelse i disse våbenmodtagelser, måtte vi forsøge at hindre, at de fik oplysninger om, hvad vi lavede. Svend og jeg cyklede udstyret med en skitse over telefoncentralens beliggenhed ud til Ferritslev. På modtagelsespladsen ved herregården Hellerup havde vi fået en pistol og en maskinpistol udleveret.

I Ferritslev stillede vi cyklerne et diskret sted - mærkværdigvis mødte vi ingen mennesker på gaden; men folk holdt sig måske mere indendøre i den tid - og gik hen til huset hvor centralen skulle være.

Efter at vi havde undersøgt huset udefra, ringede vi på dørklokken; men der kom ingen, og vi måtte derfor undersøge huset udefra endnu en gang, og vi fandt så ud af, at der var en herrefrisørsalon i den ene ende af huset og i den anden ende var der beboelse; men vi fandt ingen omstillingsbord.

Ind skulle vi og heldigvis havde Svend en nøgle der passede til døren til herrefrisørsalonen. Inde i salonen fandt vi bag et forhæng flere hylder fyldt med tobaksvarer, da vi ikke så gerne skulle tages for tyveri, skyndte vi os ud herfra.

Da vi havde undersøgt resten af husets nederste etage og hverken fundet mennesker eller omstillingsbord, bestemte vi os for at se nærmere på de omkringliggende huse.

(Vi har senere fået at vide, at der boede 2 familier i huset; men de havde soveværelser ovenpå, så dem mødte vi jo ikke. De havde hørt os, men de turde ikke gå ned for at se, hvem det var.)

Telefoncentralen lå i nabohuset (der var sket en alvorlig fejl i vores instruktion). Vi fandt frem til soveværelsesvinduet og jeg bankede på ruden, og da der blev svaret, bad jeg om at måtte låne telefonen, da jeg var kørt i stykker med min lastbil. Jeg gik om til Svend, som stod parat ved fordøren, og centralbestyreren kom og lukkede op for os, han var vist ikke helt vågen, eller også var det rutine for ham.

Uden at se på os, gik han ind i et værelse tilhøjre for entreen og satte sig ved omstillingsbordet, og samtidig med at han ville til at spørge mig om, hvilket nummer jeg skulle have, kikkede han op på mig --- han åbnede munden, uden at sige noget.

Jeg stod med en maskinpistol tværs over brystet og ude i entreen var Svend ved at låse fordøren. Der er sikkert gået mange tanker gennem den stakkels mands hoved, - telefoncentraler i omegnen havde tidligere været udsat for sabotage.

Jeg forklarede ham, at vi skulle overtage kontrollen med centralen nogle timer; men ikke noget om hvorfor. Jeg forhørte ham om, hvor mange personer der var i huset, og jeg foreslog ham at han godt kunne gå i seng igen, og desuden lovede jeg ham, at vi nok skulle smække fordøren når vi var færdige.

Centralbestyreren gik ind i soveværelset for at fortælle sin kone om de uindbudte gæster. Jeg ventede et øjeblik med at gå bagefter ham, og da jeg kom ind i soveværelset sad konen op i sengen - med papillotter i håret, - og så forskræmt ud. Jeg forsøgte at berolige dem begge to; men det lykkedes vist ikke rigtig. De fik ingen søvn den nat, Svend og jeg kunne høre dem snakke hele tiden mens vi var der.

Ved 3 tiden sagde Svend og jeg godnat og vi kørte hjemad.

Centralbestyreren vidste ikke mere om os, og vores ærinde da vi gik, end da vi kom.

Den nat fik vi ingen våben ned, - flyveren fra England udeblev.

Kort tid efter måtte Svend og jeg afsted igen i samme ærinde.

(Svend var forøvrigt "gæst" på centralen en gang senere; men med en anden makker. Under dette besøg spurgte centralbestyreren Svend om den store var forhindret i at være med (jeg var større end både Svend og centralbestyreren), hvortil Svend bemærkede, at der jo altid ~~var~~^{er} nogen der falder af i svinget.

Kort tid efter var hans ord desværre blevet til sandhed, Svend var taget af tyskerne og torteret ihjel.)

Jeg var ikke helt klar over, hvordan vi ville blive modtaget en anden gang, så vi gik lidt forsigtigt frem. Jeg bankede på soveværelsesvinduet, og med fordrejet stemme bad jeg om at måtte låne en cykelpumpe, da jeg opfattede svaret som positivt, gik jeg om til fordøren og ventede sammen med Svend på at centralbestyreren skulle lukke os ind; men da der ikke skete noget, måtte jeg på den igen.

Denne gang kom svaret tydeligt inde fra soveværelset: "Vi lukker ikke op for fremmede om natten". Jeg måtte derfor med normal stemme gøre ham opmærksom på, at vi skulle ind, og centralbestyreren svarede tilbage: "Nåh er det jer, så kommer jeg". Natten forløb stille og rolig og efter endt vagt og med et godnat og tak for husly, forlod vi centralen.

Vi kom den gang heller ikke i nærmere kontakt med folkene på centralen, og de fik ikke noget at vide om vores ærinde.

På hjemturen var Svend og jeg lige ved at køre ind i en bevogtet tysk vejspærring; men heldigvis opdagede vi den tids nok til, at vi kunne dreje fra; men vi måtte opholde os i en kostald til det blev lyst og tyskerne havde hævet spærringen og var kørt til Nyborg, hvorefter vi kunne køre bagefter.

(En dag efter 5. maj da holdt jeg ved lokalstationen i Nyborg, var der nogen der råbte efter mig. Det var centralbestyreren og hans kone, fra Ferritslev, der gerne ville hilse på mig og høre, hvordan det var gået os.

Det gjorde et meget stærk indtryk på dem, da jeg fortalte, at Svend ikke var mere.)

Et af vor store problemer i modstandsbevægelsen var, hvordan vi kunne hindre rygte-dannelser, som var taget meget stærk til i 1944-45. Det kunne jo let skade os og vore hjælpere - dem vi boede hos - hvis der blev snakket for meget om, hvad vi lavede, og vi forsøgte derfor at stoppe rygterne, når vi havde mulighed for det.

På et tidspunkt var det kommet os for øre, at en lokalredaktør i Hesselager (meddeler til Svendborg avis), havde været noget åbenmundet under en tur med toget fra Hesselager til Svendborg.

Poul og jeg blev derfor sendt ned til Hesselager for at tale med redaktøren. Poul, som var udstyret med pistol, opholdt sig i et buskads overfor redaktørens hus, mens jeg gik ind og talte med ham.

Det var fruene der åbnede døren for mig, og jeg bad hende om at måtte tale med redaktøren. Hun viste mig indenfor og gik selv med ind på kontoret, så jeg måtte bede hende lade os være alene. da jeg helst ville tale med hendes mand under 4 øjne. Da hun havde forladt stuen satte redaktøren sig hen til skrivebordet, han regnede vist med, at jeg havde noget stof til avisen.

Jeg erindrede ham først om, at modstandsbevægelsen i Nyborg kort tid forinden havde mistet 3 mand, - de var henrettet af tyskerne, (hvilket han naturligvis var klar over) og at vi af den grund var nødt til at tage hårdt fat, for at få folk til at holde op med at sprede rygter og i det hele taget at snakke om hvad vi foretog os i omegnen. Han var helt enig med mig, også da jeg fortalte ham, at det også gjaldt ham selv.

(Jeg kunne fortælle ham, at han nogle dage forinden havde rejst i toget fra Hesselager til Svendborg, sammen med gårdejer Vestergård, og at de under denne tur højlydt havde udbredt sig om, hvad der skete på egnen om natten.

Det var jo nemlig rigtig, at der skete meget i dette område i den tid.)

Jeg bad ham være med til at stoppe rygterne, uanset hvor megen sandhed der var i dem, og jeg bad ham samtidig lade min henstilling gå videre til gårdejer Vestergaard, hvilket han meget gerne ville gøre.

Han greb efter telefonen for at ringe til ham med det samme, han nåede dog ikke at få ringet op, jeg stoppede ham brat med en bemærkning om, at han godt kunne holde fingrene fra telefonen, sålænge jeg var i huset. Jeg kunne tydeligt se på ham, at han var klarover, at jeg mente det alvorligt.

Da jeg skulle gå, gik han foran ud i entreen og tog fat i halsbåndet på sin Dobermann-Pincher, som lå på måtten foran yderdøren, for at den ikke skulle gå til angreb på mig. Jeg bemærkede i en slags opstemthed; men vel også for at understrege alvorren i min henstilling, at det jo var kedeligt, hvis hunden skulle lade livet, bare fordi jeg skulle ud af døren.

(I dag er jeg ikke så stolt over denne bemærkning; men det fortæller vel lidt om vores usikkerhed i den tid, som jo var alvor for en del af os.)

Poul fortalte bagefter, at mit besøg tydeligvis havde gjort indtryk, han havde stået ovre i hegnet og set redaktøren bukkede flere gange, da jeg gik ned af trappen.

På hjemturen til Frørup (10 km. på cykel), hvor jeg havde overtaget pistolen, var vi nok noget opstemte, vel fordi vores lille aktion var gået smertefrit; men vi blev hurtigt kaldt til alvorren igen.

Pludselig greb Poul mig i armen, han havde set en rød lampe længere fremme ad vejen, hvilket kun kunne betyde, at tyskerne havde etableret en bevogtet vejspærring. Jeg kastede mig med cyklen ned i grøften, medens Poul fortsatte videre fremad.

(I sådanne situationer havde vi altid en forklaring parat om vores færd, hvis tyskerne skulle spørge.)

Lidt efter fløjtede Poul et signal til mig og jeg kørte frem til ham, den røde lampe vi havde observeret var en signallampe ved jernbaneoverskæringen lige før Langå station (på Fyn).

(Når Poul ved senere lejligheder skulle fortælle om vore meriter - denne og andre - var hans faste bemærkning: Det var dengang du havde en lille lort i bukserne.)

Kort tid efter var jeg igen ude i et lignende ærinde.

Det blev meddelt os, at en tandlæge fra Nyborg, der boede privat ude i Æbleskoven, - ikke langt fra det sted, hvor vi holdt til - havde haft en diskussion med en patient inde på klinikken i Nyborg om, hvad der foregik på egnen omkring Æbleskoven.

Jeg blev derfor sammen med "flyveren" sendt ud til tandlagens bopæl i Æbleskoven for at give ham en advarsel.

Huset lå på en meget idyllisk plet i Æbleskoven, i et område hvor vi ikke havde været før.

Ankommet hertil tog "flyveren" opstilling udenfor huset, og jeg gik hen og ringede på fordøren.

"Flyveren" skulle forsøge at dække mig, hvis noget uventet skulle opstå, han skulle således forsøge hele tiden at være i kontakt med mig, og i det mindste vide hvor jeg var inde i huset.

Tandlægens husbestyrerinde og klinikdame m.m., åbnede døren og på min anmodning viste hun mig ind til tandlægen, der var sengeliggende. Han protesterede meget kraftigt overfor min beskyldning om, at han havde været med til at sætte rygter i gang; men han var enig med mig i, at rygtedannelser kunne skade os meget.

Klinikdamen, som var tilstede under samtalen, indrømmede derimod med det samme, at det var hende der havde talt med en patient om, hvad der skete i omegnen af Ebleskoven om natten.

Med disse advarsler håbede vi, at vi i nogen grad kunne bremse rygterne, for vore advarsler rygtedes jo også.

Der var mange vanskeligheder forbundet med at leve "under jorden", det var f.eks. umuligt at holde forbindelse med familien, vi kunne hverken telefonere eller skrive sammen. Det har sikkert ikke været let for min kone, - der forøvrigt måtte bære vores lille datter til dåben, uden min medvirkning eller nærværelse.

På et tidspunkt i marts 1945 var jeg blevet syg; men jeg kunne ikke så godt henvende mig til min sygekasselæge i Nyborg, så jeg måtte derfor se at finde en læge, der kunne behandle mig. Det viste sig at lægen i Frørup selv var aktiv i modstandsbevægelsen, så han kunne derfor hjælpe mig med min blærebetændelse, som jeg formentlig havde hentet på vore natlige ture i al slags vejr.

Overløbere.

I den periode hvor jeg boede på gården ved Frørup, fik vi en opgave som voldte os mange problemer.

Konen på Eblegården ringede en dag til min madmoder (hun var sikkert klar over, at der boede nogle modstandsfolk på den gård) og fortalte, at hun havde set nogle mystiske personer, der formentlig boede i nogle store halmstakke på Eblegårdens mark. Disse personer havde forøvrigt også kontaktet karlen på gården for at købe madvarer.

Min Madmoder orienterede mig om sagen, og "flyveren" og jeg måtte ned for at undersøge halmstakkene.

Vi gik meget forsigtigt frem, vi anede jo intet om, hvad det var for nogle mennesker der havde taget bopæl der. Det kunne jo være tyskere, der havde lagt sig i baghold. Vi opdagede, at de havde lavet en hule ind i halmen og her fandt vi nogle uniformsgenstande der viste, at det drejede sig om soldater fra Litauen, som var indrulleret i den tyske arme; men beboerne så vi ikke noget til, de har formentlig været ude for at skaffe proviant.

(Hvordan de var kommet på vores egn, og om de var tvungne eller frivillige med tyskerne, blev vi aldrig helt klar over.

Man kan forestille sig, at de har stået i en vanskelig situation, da russerne trængte tyskerne tilbage gennem Polen til Tyskland.

De har måske valgt, at gå med på tysk side fremfor at blive taget af russerne.)

"Flyveren" blev nu placeret så han uset kunne holde øje med hulen i halmstakken, og jeg kørte hjem til gården, bl.a. for at aflytte den engelske radio, da vi ventede en sending våben i disse dage.

Der kom netop en melding over radioen fra England om, at en sending var på vej den aften, og umiddelbart efter at jeg havde modtaget den besked ringede "flyveren" fra Æblegården og bad mig komme derned straks, da en af gårdens køer var ved at kælve, og da det så ud til at blive en vanskelig fødsel, havde de brug for faglig assistance.

Jeg var klar over, at det drejede sig om desertørerne i halmstakken og kørte straks til Æblegården. Her havde man anholdt to desertører og anbragt dem i kostalden under bevogtning af "flyveren", Ejner og sønnen på gården. Vi var meget i tvivl om hvad vi skulle stille op med disse "gæster" som vi jo dårligt kunne gøre os forståelige overfor; men de var helt sikkert klar over, hvad vi beskæftigede os med. De gav udtryk for, at de gerne ville hjælpe os, hvilket de viste ved at rive et billede af Hitler i mange stykker. Billedet havde siddet foran i deres soldaterbog.

Nåh, vi måtte jo foretage os et eller andet med dem. Vi ville ikke have dem gående i vores område, - vi var bange for at tyskerne skulle eftersøge dem, og så måske derved finde os. Vi skulle modtage våben senere på aftenen, så vi kunne ikke spekulere ret længe over sagen.

Det vi foretog os var måske ikke særligt opfindsomt; men vi kom da af med dem på en nogenlunde hæderlig måde, og vi kunne jo ikke bare likvidere dem, de havde jo ikke generet os.

Vi gav dem, efter bedste gangstermaner, bind for øjnene og anbragte dem på ladet af en af de lastbiler vi skulle bruge til våbenmodtagelse, og Poul og Ejner kørte dem nogle kilometer længere ind på Fyn og satte dem af ved en skov, hvor de kunne gemme sig til bedre tider.

(Efter den 5.maj havde jeg ærinde inde i arresten i Nyborg, her her sad de 2 desertører arresteret, jeg er ikke klar over hvorfor de var landet her.

Hvordan mon det senere er gået dem?

Mon de er nået hjem til Litauen?)

Blokposten ved Ullerslev station.

Udover sprængningen af jernbanen mellem Ullerslev og Langeskov, hvor vi væltede et tysk troppetog (beskrevet i et andet afsnit), foretog vi flere sprængninger på såvel hovedlinien Nyborg-Fredericia, som på sidebanerne til henholdsvis Svendborg og Fåborg.

En af de største operationer - af den art - jeg var med til, var bortsprængningen af sporskifterne og blokposten i Ullerslev. Ullerslev station var den eneste station på strækningen Nyborg-Fredericia, der havde vigespor. Ullerslev station havde derfor stor betydning for tyskernes afvikling af jernbanetrafikken over Fyn.

(De operationer - herunder sabotagehandlinger - vi udførte skulle alle godkendes af modstandsbevægelsens ledelse i Odense, som selv skulle indhente tilladelse fra England. I andre tilfælde fik vi ordre fra England, når vi skulle foretage bestemte operationer.)

Da vi havde fået ordren til at sprænge blokposten m.m. i Ullerslev, blev der inden operationen blev planlagt i enkeltheder foretaget rekognoscering i området.

Vi var 13 mand om selve opgaven, og set fra min plads forløb operationen således:

Vi mødtes ca. 2 km. fra Ullerslev station kl. ca. 2 om natten og herfra gik vi frem i 2 grupper, for igen at samles 100 m. fra jernbanelinien. Stationsbygningen lå på den modsatte side af sporene.

Vi var klar over, at stationen og banelinien var bevogtet af tyske soldater og vi måtte derfor kravle det sidste stykke frem til sporene for ikke at blive opdaget af eventuelle vagtposter.

(Den slags bevogtningsopgaver er meget sløvende - selv for soldater fra det tredje riges arme - og vi så da heller ingen tyske vagtposter på linien, de opholdt sig formentlig i jernbanevognene, der holdt på stationen.)

"Flyveren" og jeg blev placeret ca. 100 m. fra stationen og vores opgave var med maskinpistol at forhindre angreb fra den side.

2 af vore mænd blev sendt ud på linien - krybende frem til sporskifterne - og her anbragte de sprængstof med lunte (30-40 sek.) ved hjertestykkerne (den væsentlige del ved sporskifterne). Den mand der var længst ude tændte sin lunte og løb ind til den næste, som så tændte sin lunte og begge fulgtes ad ind til selve blokposten - en 2 etagers bygning-, hvor en tredje mand stod klar til at antænde luntten med sprængstoffet, som var anbragt i nederste etage af blokposten.

Bomberne var bestemt til først at skulle eksplodere, når alle var væk fra linien.

Da den første eksplosion skete, vågnede tyskerne op og under høje råb sprang de ud fra jernbanevognene og begyndte at skyde vildt omkring. Da den næste eksplosion skete, noget nærmere tyskerne, blev de noget mere afdæmpede, og da blokposten få sekunder efter røg i luften tæt inde ved stationen, blev der stilhed hos tyskerne, måske forsvandt de fra stationsområdet. De kunne jo ikke vide, om der var bomber på selve stationen.

Umiddelbart efter den sidste eksplosion var der en mærkværdig stilhed, vi hørte - og mærkede - kun murbrokker og kalkpuds der raslede ned i træer og buske omkring os.

Da alle vore kammerater havde trukket sig bort fra banelinien foretog "flyveren" og jeg også et hastigt tilbagetog. Det gjaldt om at komme så langt væk fra området som muligt, inden tyskerne var kommet sig over choket.

(Her var jeg igen i en situation - en stemning -, som jeg ikke helt kan beskrive.

Efter hver togt - operation - som jeg var med til under krigen kom der altid en reaktion bagefter. Jeg har aldrig haft problemer under selve operationerne - det var der forøvrigt ikke mange der havde-, men bagefter kom der ofte nogle spekulationer over, hvordan det kunne være forløbet i værste fald.)

Vi samledes alle på det sted, hvor vi havde parkeret vore cykler, og uden ret megen snak kørte vi ad forskellige veje hjem og gik i seng.

For' flyveren', Ejner og jeg stod et solidt morgenmåltid parat, da vi kom hjem.

Vores madmoder anede aldrig hvad vi foretog os på vore togter; men hun var i besiddelse af en sjette sans, der fortalte hende, hvornår vi kom hjem. Morgenmaden eller natmaden stod som regel parat.

Baronen på Hindemae (Juel Brockdorff), som vi havde et nært samarbejde med, var ikke helt tilfreds med vores operation på Ullerslev station. Da vi forlod banelinien, havde vi valgt en rute der førte lige ned til det sted, hvor han havde gemt de våben, som han og hans forvalter havde hentet hos os i Frørup kort tid forinden.

Baronen var bange for at tyskerne skulle følge vores spor og måske derved opdage hans depot.

Drejeskiven i Nyborg.

I Nyborg havde DSB et forholdsvis stort værksted og i forbindelse med dette havde man en drejeskive, hvor alle lokomotiverne skulle ind over, når de skulle til reparation i de forskellige værksteder. Drejeskiven benyttedes også når lokomotiverne, der kom fra Fredericia, skulle vende, og den havde derfor stor betydning for togtrafikken på Fyn, og vi fik derfor ordre til at gøre den ubrugelig for en tid.

På grund af at tyskerne var mest aktive med at kontrollere folk efter mørkets frembrud, startede operationen allerede om eftermiddagen.

"Flyveren", som var den eneste som ikke havde tilknytning til Nyborg - var ukendt i byen - blev om eftermiddagen sendt ind til Nyborg med sprængstof, 2 pistoler og 2 maskinpistoler. Jeg husker, at han ikke var særlig begejstret for den opgave, det var forevrigt sjældent, at han viste usikkerhed.

Han kørte ad stille veje ned til Sølystkvarteret bag ved remisen, hvor han skulle skjule "varerne" ved nogle både, der var trukket op på land. Resten af dagen opholdt han sig hos nogle mennesker i Nyborg, hvor han var i sikkerhed.

I skumringen kørte vi andre ind til Nyborg. Deltagerne var Poul, Ejner og jeg, samt 2 andre som jeg ikke husker navnene på. 3 af deltagerne var lokomotivfyrbødere og de var derfor godt kendt med forholdene på baneterrænet i Nyborg. Under operationen havde de 3 tørklæde for underansigtet for ikke at blive genkendt af deres arbejdskolleger ved banen. Vi mødtes med "flyveren" ved 8 tiden, på det sted hvor han havde gemt "varerne". Rollerne blev fordelt, og vi listede os i gåsegang - med god afstand - frem til indgangen til remisen. Da vi var ca. 50 m. fra indgangen kom der pludselig 3 tyskere imod os indefra baneområdet, og som på kommando sprang vi hurtig i dækning i de tilstødende haver.

Tyskerne havde bare benyttet jernbaneterrænet som genvej til deres kvarter, de var slet ikke på jagt efter sabotører.

Vi fortsatte ind til remisen og 2 mand blev sat til at bevogte indgange-
ne til området, og vi 4 andre gik i gang med at genne værkstedspersona-
let ned i beskyttelsesrummet.

I det lokomotiv jeg kom til var der 2 mand beskæftiget. Den ene af dem opfattede hurtigt situationen og forsvandt ned i beskyttelsesrummet, hvorimod den anden, der stod med ryggen til mig, ikke opdagede noget.

Han fortsatte med arbejdet og med at snakke med makkeren, men da han ikke fik svar, vendte han sig om og så mig med en pistol i hånden på vej op i lokomotivet, så blev han klar over at noget var på færde. Han smed værktøjet og i et spring hoppede han forbi mig og ned på cementgulvet og forsvandt ned til de andre. Til daglig ville han gerne udgive sig for en der kunne klare alt; men modet kan jo godt svigte, når der er alvor med i spillet.

Ejner og jeg gik sammen med de sidste ned i beskyttelsesrummet og her opdagede vi en banemand (ingeniør), der forsøgte at benytte telefonen ude på gangen for at alarmere personalet på stationen. Han blev håndfast ført ind i beskyttelsesrummet til de andre og telefonen blev gjort ubrugelig.

Da alle banefolkene nu var samlede gav jeg dem besked på, at de ikke måtte forlade beskyttelsesrummet den første time, og hvis de gjorde det, ville de udsætte sig selv for unødvendig risiko, da vi havde lagt bomber ved drejeskiven.

Den vagt der stod ved indgangen til remisen fra baneterrænet skulle nu også holde øje med nedgangen til beskyttelsesrummet.

En af vore folk havde kørt drejeskiven på tværs af sporene og en anden startede en P-maskine (det største lokomotiv på den tid) og kørte det med snuden ned i graven ved drejeskiven. Det gav et ordentlig brag da det tippede ned, det var med at blive færdige og komme væk inden tyskerne viste sig.

Til bomberne, som vi havde anbragt ved drejeskiven for at gøre den ubrugelig, havde vi benyttet 15 min. blyanter. Det var beregnet, at vi så kunne nå uden for bygrænsen inden bomberne eksploderede.

(Disse sprængsætser, som på grund af ligheden populært kaldtes blyanter, var indrettet således, at når man knuste (klemte den med fingrene) en ampul med syre inde i blyanten, ville syren efter kortere eller længere tid sætte sig gennem en metalplade og en slagstift kunne så antænde sætten, der igen kunne få det plastiske sprængstof til at eksplodere.

Blyanterne fandtes med forskellige intervaller fra 15 min. og op til 24 timer, beregnet til en temperatur på 20 grader.)

Da bomberne var antændt forlod vi hurtigt remisen og cyklede to og to ad en forud fastlagt rute ud af byen.

Ejner og jeg kørte sammen som det andet hold, det vil sige vi startede sammen; men så snart vi havde passeret viadukten mellem banegården og færgeløjet forsvandt Ejner uden påviselig grund og uden et ord til mig. Væk var han, og jeg måtte så fortsætte alene ad den planlagte rute, som gik op gennem Æblegade.

Men uheldet var ude. Da jeg kom halvvejs op i Æblegade var remmen til min maskinpistol (en stengun) gået løs i den ene ende og havde viklet sig ind i mit baghjul og blokeret det. Der stod jeg med en ladt maskinpistol og mange tanker.

(Det skal bemærkes, at mørkelægningen jo var påbudt, så Æblegade henlå i det mørkeste mørke.)

Heldigvis for mig kom der to af mine kammerater bagefter og den ene af dem var Poul, da han havde set hvad der var galt, gav han sin makker besked på at køre videre alene og blev selv for at hjælpe mig.

Poul havde en afskærmet stavlygte med, så da vi fik lys, fik vi også hurtigt remmen fri.

Vi startede igen cyklerne og fortsatte den planlagte rute videre ud af byen.

Da vi nåede op til voldgraven ved biblioteket og drejede om hjørnet hen mod den private realskole, opdagede vi, at hele gaden og legepladsen var fyldt med tyskere.

Vi havde ingen mulighed for at vende om, og det ville også have virket for påfaldende, vi måtte fortsætte.

Jeg kørte med maskinpistolen i højre hånd og holdt den tæt ind til siden. Poul, der ingen våben havde, kørte tæt ind til mig for at dække maskinpistolen. Således fortsatte vi forbi de tyske vagtposter uden at trække vejret. Heldigvis var de mere optaget af andre ting end at se efter os; men det vidste vi jo ikke noget om, og havde de standset os, havde spillet nok været ude for os.

(Det store opbud af tyske soldater skyldtes, at der lige var kommet et tysk lazarettog ind med sårede soldater fra Østfronten. Disse soldater skulle indkvarteres på realskolen, som var indrettet til nødlazaret.)

Poul og jeg fortsatte op til gasværket, hvor vi mødtes med de andre - også Ejner - og vi fulgtes nogenlunde samlet det sidste stykke ud af byen.

Vi nåede op på bakken overfor Pilshuse - ved bygrænsen, som også var tyskernes spærregrænse-, da vi så et lysglimt på himlen bag os, og umiddelbart efter kom braget.

(På hjemvejen var der et par af kammeraterne der brugte store bogstaver overfor Ejner; men der var jo ikke noget at gøre ved det, jeg tror bestemt, at Ejner var ked af, at han svigtede.)

Til daglig brugte vi megen tid på at rengøre de mange geværer, pistoler, maskinpistoler og maskingeværer, som vi stadig modtog fra England. De fleste af disse våben var nemlig indsmurt i et tykt lag konsistensfedt, som skulle fjernes inden de kunne bruges.

En del tid brugte vi også på at oprette våbendepoter forskellige steder på egnen, og ofte måtte vi flytte depoterne, når vi fik mistanke om, at tyskerne kunne være på sporet af modstandsfolk og/eller våbendepoter.

På et tidspunkt da tyskerne foretog en større razzia i Nyborg, blev det nødvendigt for os at flytte en hel sending våben m.v. (4-5 tons), som midlertidigt var anbragt hos en gartner i Skaboeshuse få kilometer nord for Nyborg.

Under denne razzia havde tyskerne bl.a. været ude efter Mogens Nielsen - vel nok den mest aktive modstandsmand i Nyborg området. Han blev for næsen af tyskerne smuglet ud af byen, skjult i et læs tømmer; men hans broder Henning og andre modstandsfolk fik tyskerne desværre fat i. Det var ved samme lejlighed, at de tog 4 mand fra min gruppe bl.a. Åge Carlsen og Svend Holm. De tre blev sendt til Frøslev og Svend blev efter nogle dage indlagt på Landshospitalet i Sønderborg, efter at han var torteret af tyskerne på husmandsskolen i Odense; men det var for sent at han kom under lægebehandling.

Disse arrestationer bevirkede, at vi blev nødt til at foretage visse røkeringer, vi måtte således flytte nogle af vores depoter. Gartneren i Skaboeshuse, der havde opbevaret sendingen, turde ikke havde den længere, og han havde derfor i nattens mulm og mørke flyttet den til en halmstak i nærheden, hvorefter han var gået under jorden.

"Flyveren" og jeg fik en dag ordre til at møde på et fassat klokkeslæt ved en halmstak i nærheden af Skaboeshuse, ca. 20-25 km. fra vores opholdssted.

Umiddelbart efter at vi havde stillet os i skjul på det opgivne sted, kørte der en stor lastbil fra et teglværk inde i Odense, og til halmstakken (lastbilen havde en gasgenerator monteret på bagsmækken, men bilen kørte på benzin) og 12-15 mand dukkede op fra forskellige steder og man begyndte straks at læsse våbnene og sprængstoffet på lastbilen.

Jeg var sat ud som vagtpost oppe ved vejen for det tilfælde, at der skulle komme uindbudte gæster og vi måske måtte afbryde pålæsningen. Trafikken på vejen var ikke særlig stor, der kom kun et enspænderkøretøj, en bager der var ude på brødtur. Da han blev opmærksom på aktiviteten omkring halmstakken, rejste han sig op i vognen for bedre at se, hvad der foregik, og han var samtidig nået frem til mit skjulested, hvorfra jeg trådte frem og gjorde ham begribelig, at han ikke havde set noget, og at han burde se at komme væk i en fart. Han var ikke i tvivl om, at det var alvor, så hesten fik et par rap af pisken og bageren forsvandt ned af vejen.

Pålæsningen varede ikke lang tid og man anbragte til sidst nogle knippe halm oven på sendingen og en presenning blev spændt over hele læsset.

Mogens og chaufføren tog plads i førerhuset og "flyveren" og jeg blev placeret i bagenden af lastbilen på hver sin side af gasgeneratoren, bevæbnet med maskinpistol og med frit udsyn bagud, men alligevel skjult. Vore cykler var anbragt under presenningen. De øvrige deltagere kørte ad forskellige veje til deres bopæl.

På vej til vores bestemmelsessted kørte vi et langt stykke på landevejen mellem Nyborg og Odense, og her kom vi ud for en tysk personbil med højtstående officerer, der lå lige bag os på en strækning af et par kilometre.

"Flyveren" og jeg, der hele tiden havde den tyske bil under observation, havde kun at forholde os rolige; men det var en underlig fornemmelse, at have tyskerne så tæt på i betragtning af den last vi kørte med. I Ullerslev drejede vi fra hovedvejen og kørte ned mod Frørup til en ejendom der var nabo til det sted, hvor vi boede, og her blev læsset anbragt i laden.
